

Ryczą w klasie, pokazują, czyli czasownik w akcji

Ryczą w klasie, dokazują, czyli czasownik w akcji

Gramatoluby

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Gramatoluby

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Skaczesz, biegasz, chodzisz, mówisz, jesz – każdego dnia wykonujesz wiele działań. Znajdujesz się też w różnych stanach, np. śpisz, chorujesz. Wszystkie te czynności nazywamy **czasownikami**.

Ćwiczenie 1

Odpowiedz na pytanie: 'Co robisz rano?' Staraj się wymienić jak najwięcej czynności. Oto przykład:

- *Co robisz rano?*
- *Budzę się.*

Ćwiczenie 2

Przyjrzyj się ilustracji i odpowiedz na pytania. Odpowiedzi wpisz poniżej lub w zeszycie.

- Co robi nauczyciel?
- Co robią uczniowie?
- Co się dzieje ze śniegiem?

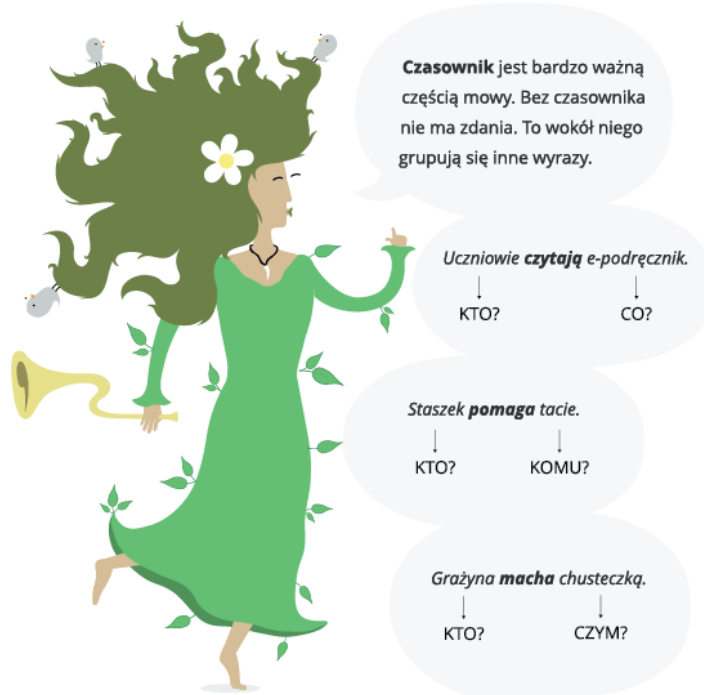

Źródło: Uniwersytet Wrocławski, licencja: CC BY 3.0.

O czasowniku

Czasownik to część mowy, nazywa czynności i stany. Odpowiada na pytania: **co robi?** **co się z kimś (lub czymś) dzieje?** Na przykład:

- Chłopiec (co robi?) biegnie.
- Dziecko (co się z nim dzieje?) śpi.

Źródło: Contentplus.pl, licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 1

Weź udział w zabawie polegającej na prezentowaniu scenek pantomimicznych. W tym celu podzielcie się na dwa zespoły. Zadaniem pierwszej grupy jest pokazanie czynności, a drugiej odgadnięcie i zapisanie czasownika, który ją nazywa.

Na przykład:

- **co robi?** – *czyta, siedzi...*
- **co się z nim dzieje?** – *rośnie, śpi...*

Po dziesięciu scenkach zamieńcie się rolami.

Ćwiczenie 3

W podanych zdaniach wskaż czasowniki.

Wróżki ☐ tańczyły ☐ w ☐ pobliżu ☐ cichych ☐ strumieni ☐ .
Królewna ☐ Śnieżka ☐ zjadła ☐ zatrute ☐ jabłko ☐ .
Kopciuszek ☐ pośpiesznie ☐ przymierzył ☐ pantofelek ☐ .
Shrek ☐ mieszkał ☐ na odludziu ☐ .
O ☐ wschodzie ☐ słońca ☐ krasnoludki ☐ chowają się ☐ w ☐ zakamarkach ☐ .

Ćwiczenie 4

Uzupełnij tekst czasownikami nazywającymi czynności i stany. Wybierz odpowiednie wyrazy spośród podanych poniżej.

Jest piękny, jesienny dzień. Dzieci (co robią?) na placu zabaw. Ania i Kasia (co robią?) zamek z piasku. Obok nich (co się z nim dzieje?) pies Kasi. Tomek (co robi?) po drabince. Antoś (co robi?) piłkę. Na pobliskich drzewach (co się z nimi dzieje?) jabłka. W powietrzu (co się z nim dzieje?) zapach pieczonego ciasta.

dojrzewają

kopie

wspina się

bawią się

unosisz się

śpicie

budują

budujemy

unosi się

bawi się

śpi

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 5

Podane zdania przyporządkuj do odpowiedniej kategorii.

Zdania z czasownikami nazywającymi czynności

Artysta maluje.

Chłopcy grają.

Tenisista serwuje.

Zdania z czasownikami nazywającymi stany

Bombki wiszą.

Wnioski wynikają.

Dziecko choruje.

Modelka pozuje.

Kwiatki kwitną.

Harcerze wędrują.

Ćwiczenie 6

Jakie dźwięki wydają zwierzęta? Z rozsypanych poniżej sylab ułóż czasowniki, a następnie wpisz je pod ilustracją odpowiedniego zwierzęcia.

pie gda cze ka kum czy ga czy mru cze je kwa czy kwi gę be

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ciekawostka

Słowa, które swoim brzmieniem naśladują dźwięki i odgłosy nazywamy **wyrazami dźwiękonaśladowczymi**, np. szumi, huczy, szczeka, ćwierka.

Ćwiczenie 7

Z podanych niżej czasowników w tajemniczy sposób zniknęła część liter. Jakie to mogły być słowa? Wymyśl je i zapisz poniżej lub w zeszycie. Czy dostrzegasz jakąś regułę w ich zapisie?

- b.....uje
- k.....uje
- m.....uje
- r.....uje
- w.....uje
- c.....uje
- l.....uje
- o.....uje
- z.....uje
- n.....uje
- ł.....uje
- p.....uje
- t.....uje
- ż.....uje

Zakończenia **-uję, -ujesz, -uję,**
-ujemy, -ujecie, -ują w czasownikach
zapisujemy zawsze przez **u**, np.
handlu**ję**, rysu**ję**, gotu**ję**.

Zasada ortograficzna

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 8

Poprzestawiaj słowa w taki sposób, aby utworzyły przysłowie. Zwróć uwagę na to, jak zapisano „nie” z czasownikiem.

niemiłe.

Nie

tobie

drugiemu,

czyń

co

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Nie z czasownikami piszemy **osobno**, np.
nie znam, nie umięją, nie śpij.

Zasada ortograficzna

Źródło: a. nn., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 9

Przeczytaj uważnie poniższe powiedzenia. Uzupełnij je brakującymi czasownikami spośród podanych poniżej wyrazów.

- jak źrenicy oka
- w obłokach
- na cztery łapy
- jak mucha w smole
- nogi za pas
- Pana Boga za nogi
- jak z nut

złapać	bać się	wziąć	ściągnąć	kłamać	spaść	ruszać się	tańczyć
strzec	kołysać się	grać	bujać	smażyć się			

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 10

Czy wiesz, co oznaczają powiedzenia z powyższego ćwiczenia? Dopasuj do nich odpowiednie objaśnienia.

kłamać jak z nut

wyść cało z trudnej,
przykłej sytuacji

wziąć nogi za pas

być pogrążonym w marzeniach,
marzyć

strzec jak żrenicy oka

mówić nieprawdę bez wahania,
bez zająknienia

bujać w obłokach

robić coś bardzo wolno,
ospale, leniwie

spaść na cztery łapy

pilnować czegoś szczególnie troskliwie

ruszać się jak mucha w smole

uciekać, umykać

złapać Pana Boga za nogi

osiągnąć sukces i czuć się szczęśliwym
z tego powodu

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 2

Wybierz dwa powiedzenia z poprzedniego zadania – takie, które najbardziej ci się podobają – i ułóż z nimi krótką historyjkę.